

Samenvatting Tijdstuk Overlaet: Rosmalen en het water - met links naar fragmenten

[00:00](#) – Over Rosmalen werd gezegd: “’s Winters in het water, 's zomers in het zand”. Want ’s winters overstroomde de Rosmalense polder bijna altijd en in de zomer zaten de boeren in het zand.

[00:48](#) – In de prehistorie leefden hier, op halfbevroren grond, mammoets en wolharige neushoorns.

[01:02](#) – De oudste herinnering aan menselijke bewoning is een bronzen bijl, die is 2500 jaar oud.

[01:17](#) - Na de mammoets en rendieren kwamen er, maar wel op de zandbergen, bij de Maas boerderijen. De boerderijen werden op hoogte gebouwd om geen last te hebben van overstromingen van de Maas.

[02:05](#) - Aan het eind van de Middeleeuwen komt er ook een kerk bij ook weer op een hoog stuk land.

[02:37](#) - Vanaf 1400 worden er dijken aangelegd (De eerste Maasdijk is in Herpen: De Erfdijk uit 1330)

[02:58](#) - Voorbij Grave wordt er in 1472 ,onder dwang van Gelderland, een verlaging in de dijk gemaakt: De Beerse Overlaet. Daardoor stroomt bij hoog water het Maaswater de polder in en niet naar Gelderland.

[03:20](#) - Vanaf 1472 overstroomt daardoor meestal ’s winters de Brabantse polder, ook hier in Rosmalen.

[03:40](#) – Twee kanonnen die nog steeds in Grave staan, waarschuwen de boeren als de polder volloopt, soms ook met water van de Aa en de Dommel.

[04:00](#) - Het vee wordt dan naar hogere stukken gebracht. En wil je dan van Rosmalen naar ’s-Hertogenbosch dan moet je een veerboot nemen. Maar als er ijs ligt dan kun je er naar toe schaatsen

[05:22](#) - Er komt ook een dijk van Nuland tot de Heinis die de Zeedijk genoemd wordt.

[05:44](#) - Ook de Annenborch boom ligt op die dijk. Vroeger stond daar een kasteel dat Rodenborch heette.

[06:00](#) - Komt er ook nog stormwind bij een overstroming dan kan het een ramp worden.

[06:30](#) - Vaak blijft er na een overstroming een waterplas over: een wiel, kijk maar bij de Heinis

[06:54](#) - Een van deze wielen, de Groote Wiel, gaf naam aan de nieuwste wijk van Rosmalen.

[07:00](#) - De Groote Wiel is ontstaan in 1926, bij een heel grote overstroming. Door heel veel regen en wind brak toen de dijk op 14 plaatsen. Ook de spoorlijn overstroomt. Mensen verliezen hun huis en moeten tijdelijk in hutten op de zandverstuiving wonen.

[08:00](#) - Dit mag nooit meer gebeuren. Ingenieur Lely (zoon van) stelt voor: een stuw bij Lith en de kronkels uit de Maas halen.

[08:37](#) - Dat gebeurt en in 1942 kan de Beerse Overlaet verhoogd worden, zodat de Maas daar in de winter niet meer overheen stroomt

[08:40](#) - De boeren zijn blij, ze hoeven in de winter niet meer bang te zijn voor overstroming van de polder. Die polder, en dat is een geluk bij een ongeluk, is door de rivierklei wel erg vruchtbaar is geworden.

[09:09](#) - Dan besluit de gemeente dat er meer huizen in de polder kunnen worden gebouwd

[09:11](#) - De nieuwe wijk krijgt toepasselijk de naam De Overlaet

[09:53](#) - Maar in 1995 is er weer heel slecht weer, het water stijgt heel hoog, maar gelukkig: de dijken houden het!

[10:18](#) - Na deze gebeurtenis zijn de dijken nog extra verstevigd!

Tijdvak	Jaar	Kleine geschiedenis van de Overlaet
1 Prehistorie		Vondsten uitbaggeren Groote Wielen: mammoet / bronzen bijl Ontstaan dekzand en dekzandrug: natuurlijke dijk
2 Oude Tijd		
3 Vroege Middeleeuwen		
4 Late Middeleeuwen	1400	Aanleg dijken / 1472 Overlaet laat overtollig water in polder
5 16 ^e Eeuw – Renaissance		Jaarlijks overstroming in Rosmalen
6 17 ^e Eeuw - “Gouden Eeuw”		Jaarlijks overstroming in Rosmalen
7 18 ^e Eeuw – Verlichting		Jaarlijks overstroming in Rosmalen
8 19 ^e Eeuw – Industrialisatie		Jaarlijks overstroming in Rosmalen
9 20 ^e Eeuw – Wereldoorlogen	1926	Grote Overstroming / Vluchten naar hei / Lely: stuw bij Lith e.d.
	1942	Beerse Overlaet dicht
	1982	Aanleg nieuwe wijk De Overlaet
10 20 ^e en 21 ^e Eeuw: Onze tijd	1995	Evacuees uit Land van Maas en Waal naar Rosmalen / A2 overstroomd

© 2021 Tekst en beeld: Jos en Piet Korsten en Peter van Hoek

© 2025 Samenvatting Jan van Nuland